

Samen leren met Beer Juf

Hoe kun je werken met de lesjes en materialen van Beertje Anders?

De lesjes van Beer Juf zijn geen methode die van les 1 naar les 2 en vervolgens naar les 3 moet worden doorlopen. Natuurlijk kun je de aangegeven volgorde gebruiken. Soms is dat prettig en geeft het houvast.

Maar misschien werkt het nog wel beter om het af en toe ANDERS te doen.

“Het is altijd weer anders met de beertjes en Beertje ANDERS. En dat is maar goed ook. ANDERS zou het maar saai worden!”

Kijk wat er leeft in de klas

Als leerkracht zie je vaak als eerste wat er op dat moment in een groep speelt.

Er worden lelijke woorden gebruikt. Twee kinderen hebben ruzie. Iemand vergeet sorry te zeggen. Een kind durft niet goed te vertellen hoe het zich voelt. Een ander wordt buitengesloten. Er is juist iets heel liefs gebeurd. Of een kind komt zonder ontbijt op school.

Dat zijn momenten waarop een lesje van Beer Juf ineens precies kan passen. Niet omdat het die week volgens de planning aan de beurt is, maar omdat kinderen op dat moment herkennen waar het over gaat. Een situatie die ze zojuist zelf hebben meegemaakt, maakt een gesprek concreet.

Soms hoef je daarvoor niet eens een heel lesje opnieuw te geven. Een verwijzing kan al genoeg zijn: “Weet je nog wat we daar met Beer Juf over hebben afgesproken?”

Zo worden de beertjes een herkenbaar aanknopingspunt waarop je later weer kunt terugkomen.

Gebruik het moment

Je hoeft natuurlijk niet van ieder voorval onmiddellijk een les te maken.

Misschien past het beter aan het einde van de dag. Of aan het einde van de week: Wat ging er fijn deze week? Wat ging er minder goed? Was er iets wat we de volgende keer anders zouden kunnen doen?

En kijk ook naar wat juist goed gaat. Een kind dat spontaan helpt, iemand erbij betreft, een grens respecteert of iets aardigs zegt, geeft net zo goed een mooi moment om even bij stil te staan.

De leerkracht kent de kinderen en de groep en herkent het momentum voor een gesprek vaak zelf het beste. De materialen van Beer Juf zijn daarom vooral bedoeld als handvatten waaruit je kunt pakken wat op dat moment past.

Moeilijke onderwerpen mogen klein beginnen

Gevoelens, pesten, ruzie, grenzen, regels, buitensluiten, sorry zeggen of voor jezelf opkomen kunnen ingewikkelde onderwerpen lijken voor jonge kinderen. Toch hoeft een gesprek daarover niet ingewikkeld te beginnen.

De beertjes maken het mogelijk om eerst naar iemand anders te kijken.

Wat gebeurt daar?

Hoe zou Beertje Anders zich voelen?

Waarom doet Beertje Bruin dat?

Wat zou jij tegen Beer Juf zeggen?

Hoe zou het ook anders kunnen?

Een kind hoeft daardoor niet meteen over zichzelf te praten. Het kan eerst meedenken met de beertjes. Juist door te spiegelen aan herkenbare situaties kunnen onderwerpen die dichtbij komen op een veilige en eenvoudige manier bespreekbaar worden.

We hoeven niet te denken: dat is nog te moeilijk, dat leggen we later wel uit. Want gevoelens, vriendschappen, grenzen, pesten en omgaan met elkaar worden niet vanzelf eenvoudiger wanneer kinderen ouder worden. De basis daarvoor mag juist jong beginnen.

Haak aan bij wat er buiten de klas gebeurt

Soms ontstaat het goede moment vanzelf door de kalender.

Denk aan de Week tegen Pesten, Valentijnsdag, het Nationaal Schoolontbijt, Kerstmis of een luizencontrole op school. Ook zo'n gebeurtenis kan aanleiding zijn voor een filmpje, verhaal, gesprek, kleurplaat, liedje of activiteit.

En soms kun je juist verbinding zoeken buiten de eigen groep. Oudere leerlingen kunnen bijvoorbeeld helpen bij een activiteit of meewerken aan een musical voor jongere kinderen.

Zo hoeft Beer Juf niet alleen iets te zijn voor een gepland lesmoment.

Beertje Anders is meer dan een lesje

Niet alles hoeft een leerdoel te hebben dat je vooraf kunt opschrijven.

Soms wil een kind een kleurplaat meenemen omdat mama ziek is. Soms past een kerstkleurplaat precies bij de tijd van het jaar. Een andere keer wordt er geknutseld, een verhaal voorgelezen of gewoon heerlijk meegezongen met een vrolijk liedje.

Ook dat hoort erbij. Samen lachen, zingen, maken, helpen en even aandacht voor elkaar hebben, draagt óók bij aan een fijne groep.

BA is daarom veel meer dan een verzameling lesjes.

Gebruik wat past bij jouw kinderen, jouw groep en jouw moment.

Een kaartje voor thuis

Na veel lesjes kan een kind een kaartje voor thuis meenemen.

Het kaartje is geen samenvatting van de hele les en ook geen huiswerkopdracht voor kind of ouder. Er staat bewust maar één gedachte, afspraak of kleine uitnodiging op.

Want op de vraag “Hoe was het op school?” volgt thuis nogal eens alleen: “Goed.”

Een kaartje kan nét dat kleine zetje geven waardoor er wel iets ontstaat om over te praten. De ouder ziet waar het kind die dag mee bezig is geweest en het kind heeft iets concreets in handen om het gesprek te openen. Soms met een vraag, soms met een grapje en soms met een uitnodiging om samen iets te doen.

Een afspraak uit de klas kan daardoor vanzelf even mee naar huis gaan. Niet om te vertellen hoe het thuis moet, maar om samen te ontdekken wat kind en ouder ervan vinden.

Misschien wordt er thuis ineens duidelijk STOP gezegd. Misschien vraagt een kind of het kan helpen. Misschien wil het vertellen over een gevoel, vraagt het om even samen te spelen of merkt iemand dat goede woorden eigenlijk voor álle oren fijn zijn om te horen.

En misschien neemt een kind zo ook iets uit de klas mee waarvan wij als volwassenen nog iets kunnen leren.

Doe het vooral op jouw manier

Beer Juf doet het anders. En iedere leerkracht zal het óók weer anders doen.

De ene groep heeft vandaag behoefte aan een gesprek over ruzie, terwijl in een andere groep juist iets heel moois gebeurde dat aandacht verdient. De ene leerkracht gebruikt een filmpje, de andere pakt een vertelplaat en een derde begint spontaan een gesprek naar aanleiding van iets wat op het schoolplein gebeurde.

Dat hoeft niet hetzelfde te zijn. Want uiteindelijk werken we wel aan hetzelfde: een omgeving waarin kinderen zich prettig en veilig voelen, zichzelf en elkaar beter leren begrijpen en ontdekken hoe we samen fijn met elkaar kunnen omgaan.

Dus kijk, luister, speel, praat, zing, kleur, verwonder en probeer het gerust eens ANDERS.

— Beer Juf